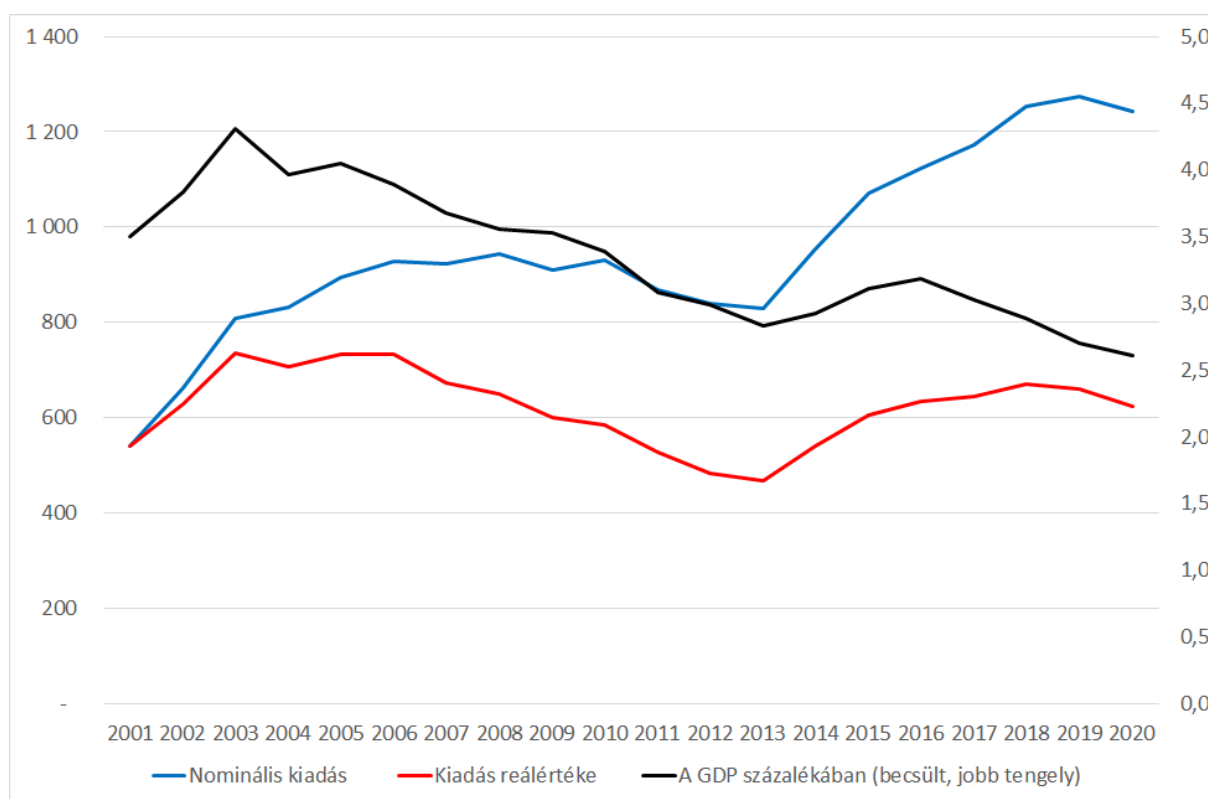

Csak kormányzati akarat kérdése a pedagógusok bérrendezése

A magyar oktatás helyzete romló/stagnáló az utóbbi évtizedben (ezt a Pisa tesztek és a kompetencia mérések is jelzik), amelyhez hozzájárul a pedagógusok szakmai erkölcsi és anyagi megbecsültségének drasztikus csökkenése is. Ennek következménye, hogy kevesen akarnak tanárok, tanítók lenni, illetve, hogy a már kiképzett pedagógusok között is sok a pályát elhagyó.

Az okok szerteágazók, most csak a gazdasági természetűeket vizsgáljuk. A 2000-es évek eleje óta **az óvodai, valamint az alap-és középfokú oktatásra fordított** nominális kiadások (hasonlóan az összes oktatási kiadáshoz) becslésünk szerint 2,3-szeresére nőttek ugyan 2001-2020 között, azonban **a kiadások reálértéke csak 15,4%-kal nőtt**. Mindez oda vezetett, hogy a vizsgált kör részesedése a GDP-ből 3,5%-ról 2,6%-ra esett vissza (a teljes oktatási kiadás esetében 5%-ról 3,8%-ra¹).

Az óvodai nevelési, valamint az alap- és középfokú oktatási kiadások nominális és reálértéke, valamint ennek aránya a GDP-hez, 2001-2020 (milliárd Ft, %)²

Forrás: KSH adatok alapján GKI Zrt. becslés

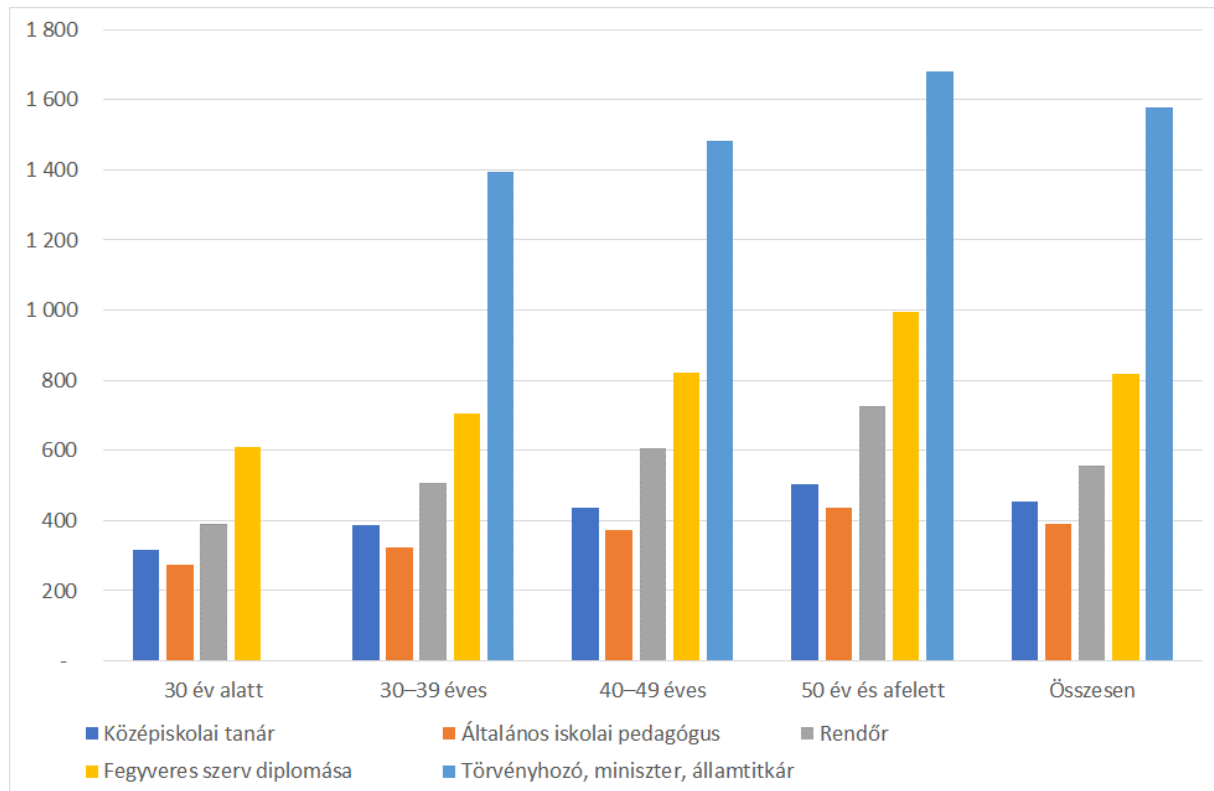
Mivel az oktatási kiadásokon belül meghatározó a pedagógusok bére, ezért a GDP részarány csökkenésének oka, hogy **a pedagógus bérek nem tartottak lépést a GDP növekedési ütemével** sem. Ennek következménye, hogy a többi foglalkozáshoz képest jelentős kereseti hátrány alakult ki. Ez különösen szembetűnő a fegyveres testületek

1 https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0002.html

2 https://www.ksh.hu/stadat_files/okt/hu/okt0002.html

diplomásaihoz képest, ahol 1,8-2,1-szeres a többlet, de a (sok érettségizettet is foglalkoztató) rendőrségi átlag is 22-42%-kal magasabb, mint az alap- és középfokú oktatásban foglalkoztatott diplomások keresete³. Ráadásul a különbség nő az életkor szerint (a 30 év alatti rendőrök keresete 24-43%-kal haladja meg a pedagógusukét, ami 50 év felett 45-66%-ra nő). Csak érdekességként említjük meg, hogy a pedagógus bérekről döntő törvényhozó, miniszter vagy államtitkár keresete 2021-ben (tehát a nagy emelés előtt) 3,5-4-szerese volt a szintén diplomás pedagógusokénak.

Egyes foglalkozások havi átlagkeresete 2021-ben (ezer Ft)

Forrás: KSH

Az EU nyomására a Kormány is belátta, hogy a keresetek ilyen alacsony szintje az állami oktatás ellehetetlenülését okozza (a minapi hír szerint legalább 8-16 ezer pedagógus hiányzik a közoktatásból). A javaslat szerint a 2025-ig terjedő időszakban 77%-kal emelik a pedagógusok keresetét, amely a kormányzati várakozások szerint akkorra a diplomás átlagbér 80%-át fogja elérni. (Ez utóbbi önmagában is leértékeli a pedagógus hivatást, hiszen ugyanannyi idejű tanulást 20%-kal kevesebbre értékeli!). További probléma, hogy **a jellemzően egyetemi diplomás tanári fizetést nem az egyetemi diplomás átlaghoz kívánja felzárkóztatni** (A főiskolai és az egyetemi diplomás kereset között 43%-os különbség van a KSH adatai szerint⁴).

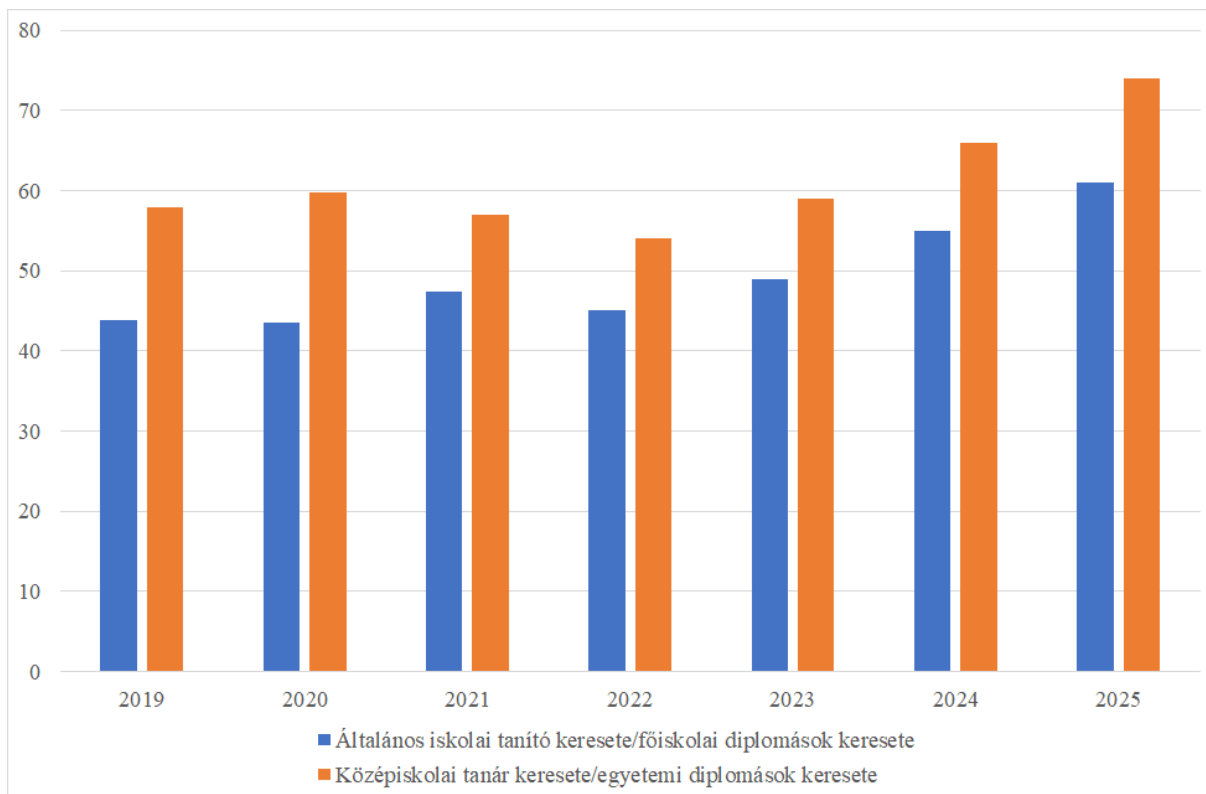
Ha a tervezett (kormányzati) értékkel számolunk, illetve figyelembe vesszük, hogy **közben az egyéb diplomások bére is emelkedik**, akkor a GKI becslése szerint **a tanárok bére az egyetemi diplomás bér 74%-át, a tanítóké pedig a főiskolai végzettségűek 61%-át** (a

³ https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0059.html

⁴ https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0057.html

jelenlegi 54, illetve 45%-hoz képest) **fogja elérni 2025-ben**. Ennek oka, hogy a várható magas infláció miatt a diplomás bérek várakozásaink szerint közel 31%-kal fognak emelkedni 2022-höz képest.

A tanítók és a tanárok átlagkeresete a főiskolai/egyetemi végzettségűek átlagkeresetéhez képest, 2019-2025 (2022-től a tervbe vett béremelések alapján)

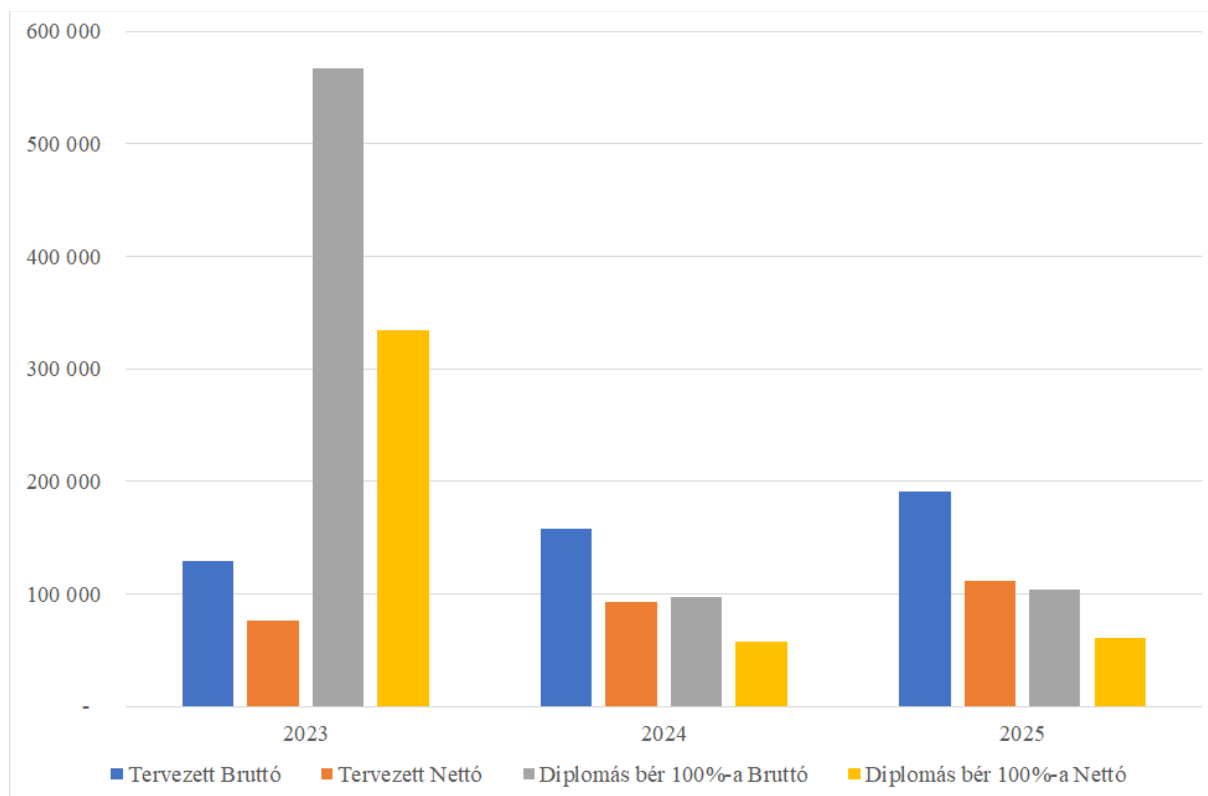
Forrás: KSH adatok, illetve KSH adatok alapján GKI Zrt. becslés

A GKI megbecsülte, hogy **milyen költségvetési kiadásokkal jár a tervezett béremelés**, illetve, hogy **mivel járna, ha az alap- és középfokú oktatásban dolgozók a megfelelő diplomás bér 100%-át kapnák meg már 2023-tól**. Ez alapján a kormányzati javaslat 2025-ig összesen közel 892 milliárd Ft-ba kerülne úgy, hogy 2025-ben 480 milliárd Ft-tal lenne több kiadás, mint 2022-ben⁵. (A nettó költségvetési kiadás ugyanakkor 2025-ig összesen 525 milliárd Ft-ra rúg, s 2025-ben 311 milliárd Ft-ot tesz ki.)

A vizsgált pedagógus körben a diplomás bérek 2023-as elérése összesen bruttó 2000, nettó 1177 milliárd Ft-ba kerülne 2025-ig (akkor a kiadások bruttó 770, nettó 450 milliárd Ft-tal lennének magasabbak, mint 2022-ben). Mivel a GDP 27,5 ezer milliárd Ft-tal nő 2025-re (2022-höz képest), ezért a GDP arányos bruttó kiadásnövekedés a kormány tervei szerinti béremelés esetében átlagosan 0,15%-ot tenne ki, míg a teljes kereset felzárkóztatás miatti bruttó kiadás átlagosan a GDP 0,32%-át érné el. A nettó kiadás rendre a GDP 0,1%-a, illetve 0,21%-a lenne.

⁵ Tájékoztatásul: a 2022-es költségvetés tervezett összege 33,5 ezer milliárd Ft, ami 2025-re 45,6 ezer milliárd Ft-ra nő várhatóan.

A tervezett intézkedések, valamint a diplomás bér 100%-ának elérése esetén a költségvetési kiadások bruttó és nettó adott évi növekedése, 2022-25 (millió Ft)

Forrás: GKI Zrt. becslés

Az összes közoktatásban dolgozó bérének rendezése (a megfelelő diplomás bérek elérése) 2025-ben bruttó 1100 milliárd Ft (nettó 667 milliárd Ft) többlet kiadást jelentene, ami a 2025-ös GDP 1,1%-a (a nettó kiadás a GDP 0,7%-a lenne). A költségvetési főösszeghez képest a kiadások aránya 2025-ben az alap- és középfokú oktatásban/nevelésben dolgozók keresetemelkedése miatt a kormányzati béremelési javaslat alapján 2,4% (jelenleg 1,8%), a megfelelő diplomás bér elérése esetén 3,1%, míg a minden pedagógusra kiterjedő kereset felzárkóztatás a megfelelő diplomás bérré 4,6% lenne. Vagyis észszerűen megvalósítható lenne az összes pedagógus keresetének a diplomás átlagra való emelése 2025-ig, csak akarni kellene.

GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

1056 Budapest, Váci utca 84.fsz. 2. Telefon: +36-30-014-7848

E-mail: gki@gki.hu

További információk:

Molnár László, molnar.laszlo@gki.hu, +36-30-577-0832